

הרב יעקב מאיר - הראשון לציון

יום פטירתו ט' בסיון תרצ"ט

הרב יעקב מאיר נולד בירושלים, ז' באייר ה'תרס"ז. הוא למד אצל הרב מנחם בכר יצחק, ובגיל 15 החל ללמוד אצל המקובל רבי אהרון רבנו עזריאל, זקן מקובלי "בית אל". בגיל 16 נשא לאשה את רחל למשפחת יצחקי, ובשנים הראשונות לאחר נישואיו המשיך לעסוק בתורה. תוך כדי לימודיו, החל להימשך לעסקנות והוא נמנה על מייסדי חברת "ביקור חולים", אשר ייסדה את בית החולים "משגב לך" בירושלים. הרב מאיר שימש כנבאי הראשי של החברה.

בשנת תרמ"ח, נבחר הרב מאיר לוועד העדה הספרדית, והתמנה כחבר בית הדין של הרב יעקב שאול אלישר, רבה של ירושלים. חבר הוועד, הוא סייע בהקמת שכונות, כגון: עזרת ישראל, ימין משה ושכונת הבוכרים. הרב מאיר פעל לקירוב עדות הספרדים והאשכנזים, ואחת מפעולותיו בעניין הייתה, הקמת אגודה בשם "התאחדות", המורכבת מספרדים ואשכנזים, ובהשתדלותם הוכר הרב נפתלי הרץ הלוי כרבה של יפו. הרב מאיר אף סייע להקמת בית החולים "שערי ציון", בעיר יפו. הרב מאיר גם שם לו למטרה, להחיות את הלשון העברית ולהפיצה. לשם כך, הוא ייסד יחד עם הרב חיים הירשנזון, את חברת "שפה ברורה", אליה הצטרפו מאוחר יותר אליעזר בן יהודה וחבריו. חברה זו הסתובבה בבתי הספר, ב"חדרים" ובישיבות, לימדה עברית ועודדה את לימוד השפה.

הרב מאיר, גם היה חבר בהרכב הראשון של ועד הלשון העברית, הגוף שלימים הפך לאקדמיה ללשון העברית. לאחר פטירת הרב אלישר, התמנה הרב מאיר ב-כ' באלול ה'תרס"ו לרבה של ירושלים. מינוי זה עורר התנגדות של חוגים מסוימים בעיר, אשר האשימוהו בניטיה לציונות. מתנגדים אלו שלחו מכתבים אל החכם באשי אשר בקושרא, במגמה למנוע את אישור מינויו. הרב מאיר העדיף למנוע את המחלוקת, והתפטר מיוזמתו מן התפקיד. בקיץ ה'תרס"ז, הוזמן הרב מאיר על ידי ראשי הקהילה היהודית בסלוניקי לכהן כרב בעיר, וכיהן שם למעלה מעשור שנים. בימי מלחמת העולם הראשונה, סייע לשחרורה של ארץ ישראל, על ידי שהקים לגיון עברי המורכב מיהודי יוון. הרב מאיר היה בקשר מתמיד עם ראשי התנועה הציונית בארץ ישראל, בעניין זה. בשנת ה'תרע"ז פרצה שריפה גדולה בסלוניקי, אשר כילתה למעלה ממחצית מן העיר. השריפה פגעה גם בספרייתו של הרב מאיר והשמידה חידושים רבים שכתב על "שולחן ערוך", בעיקר על החלקים: אבן העזר וחושן משפט. הרב מאיר פעל מיידית לסייע לנפגעי השריפה, ובאמצעות קשריו עם בריטניה, סייע באספקת רופאים ותרופות, מים ועזרה לנפגעים. בשנת ה'תרע"ט, בשנת מלחמת העולם הראשונה, עזב הרב מאיר את משרתו ועבר לירושלים. עם שובו, נתבקש להופיע בפני הוועדה האמריקנית, אשר חקרה את דעת תושבי ארץ ישראל על ההסדר המדיני הרצוי להם. הרב מאיר נאם נאום, אשר הותיר רושם עמוק בליבם של חברי הוועדה.

עם ייסוד הרבנות הראשית לישראל, ביום ט"ו באדר א' ה'תרפ"א, נבחר יחד עם הרב אברהם יצחק הכהן קוק, לכהן כרב ראשי לישראל, והוכתר בתפקיד "הראשון לציון". בהתאם לבקשת השלטונות הבריטיים, אמור היה לקום בית דין לערעורים, הדבר עורר פולמוס רב, והרב מאיר נהג כמנהג ראשונים בסלוניקי, גם הונהג בית דין לערעורים (והרב מאיר אף זכה לעמוד בראשו), אשר אינו נוגד את המשפט העברי. בעשור האחרון לחייו, כיהן בתפקידיו כראש הרבנים לארץ ישראל (שמו הקודם של תפקיד הרב הראשי לישראל), נשיא בית הדין הגדול לערעורים ונשיא מועצת הרבנות הראשית, שלא על מנת לקבל שכר. הרב מאיר נפטר בליל שבת, ט' בסיון ה'תרצ"ט.

שיחה

כניסת שבת 7:20

יציאת שבת 8:26

מיכאל יצחק מליק ואברהם פלדמן הי"ד

פרשת נשא, סיון תשע"ז שנה שלושים ושמונה, גליון מס' 31

גליון זה יוצא לאור בחסות עיריית רחובות, האגף למוסדות העירייה, המחלקה לתרבות תורנית

אפרטנו

נזירות כדרך חיים

"איש או אשה, כי יקלא לנדר נזיר, להזיר לה' " (ו, ב).

פרשת נזיר המוזכרת בפרשתנו, עוסקת באדם המחליט לעשות שינוי דרמטי בחייו ומקבל על עצמו את חומרת הנזירות (איסור שתיית יין, טומאת מת, תספורת ותגלחת). נשאלה השאלה: מה יחס התורה לאדם כזה? האם זהו האידיאל, לפרוש מחלק העולם הזה לגמרי, אם כן, מדוע אין ציווי בתורה להיות נזירים? נוסף לכך, אם ננסה להשליך את פרשת נזיר להתנהלותנו היומיומית בין איש לאשה, האם עלינו לאמץ גישה שתומכת בחומרות ולאסור עלינו דברים המותרים? שמה זהו רצון הקב"ה? וכך מתוך עיון בדברי חז"ל, לכאורה זוהי הדרך המומלצת ואין דרך טובה הימנה, להתמיד ולהצליח בעבודת ה'. וכך כותב ה"אבן עזרא" (ו, ב): "פריש או יעשה דבר פלא, כי רוב עולם הולכים אחר תאוותם. פירוש, נדר להיות נזיר, כי נזיר הוא תואר השם, וינורו מגזירתו - שירחק מהתאוות ועשה זה לעבודת השם, כי היין משיית הדעת ועבודת השם" גם במדרש רבה (במדבר, פרשת י, כח) מובא, שהנזיר חשוב ככהן גדול ואף נקרא "קדוש". על הפסוק "ועשה הכהן, אחד לחטאת ואחד לעולה, וְכַפֵּר עָלָיו מֵאִשֵּׁר חֶטְאָא עַל הַנֶּפֶשׁ וְקָדַשׁ אֶת רִאשׁוֹ בַיּוֹם הַהוּא" (ו, יא), דורש רבי אלעזר הקפלר (נדרים י, א), "וכי באיוו נפש חטא זה! אלא, שציער עצמו מן היין. והלא דברים קל וְחֹמֶר. ומה זה שלא ציער עצמו אלא מן היין - נקרא 'חוטא', המצער עצמו מכל דבר - על אחת כמה וכמה! מכאן, כל הישג בתענית - חוטא".

לכאורה יוצא מתוך דברי רבי אלעזר הקפר, שהנזירות והפרישות מוגדרות הן, לא פחות ולא יותר, כחטא שהנזיר צריך להביא עליו קרבן: ובדואי שאין זו הדרך המומלצת. בירושלמי (חגיגה, פרק ב, הלכה א) מובא: "התורה הוּו דומה לשני שבילין: אחד של אור (אש) ואחד של שלג. היטה (פנה) בזה - כח באור, היטה בזה - מת שבלג". וכך מסיימת הגמרא: מה יעשה? הילך באמצע. זהו שביל הזהב שכותב הרמב"ם (דעות א, ד), שעל האדם לשאוף ללכת בו: לא להיות פורן, אך גם לא קמצן. לא מהולל ושוחק, אך גם לא עצב ודואא.

לב יודע קִרְת נפשו" (משלי יד, י) - אמרים חז"ל: אדם יודע בדיוק מהו ומיהו. היכן המקומות שהוא צריך חיזוק בהן ועליו מוטלת האחריות לטפל בזה. לאדם כזה התירו לנהוג בחומרות, אך עליו לזכור שהחומרא היא לא דרך חיים, אלא אמצעי לכדי להשגת המטרה. את האדם שחושב שדרך חיים צריכה להיות על ידי חומרות ופרישות, אנו נשאל: מדוע לא אסרה התורה אותם דברים? "לא דיין מה שאסרה לך התורה, אלא שאתה מבקש לאסור עלך דברים אחרים" (ירושלמי, נדרים, פרק ט, הלכה א).

למדנו, אם כן, שהחומרות והאיסורים שאנו מוסיפים על עצמנו - אינם פסולים כלל. להיפך, הם מקדשים אותנו ומחזרים אותנו לדרך הישר, אך חייבים לזכור שזה רק האמצעי. מה גם שביקשנו, אנשים כלל אינם יודעים מה ההבדל בין חומרא לעיקר הדין, ומי שאינו מחמיר - נתפס בעיני הציבור כפחות דתי, או כמזלזל וממילא נוצרות החלוקות ופירוודים בעם, וזה בוודאי לא רצונו של הקב"ה.

הקב"ה יסייענו על מעשה רצונו, אמן.

יוסי יקנה

גליון זה מוקדש לע"ר ר' אהרן ב"ר פתחיה הכהן ז"ל, נלב"ע י"ד בסיון תשנ"ח
נתקבלה גם תרומה מאת ר' יוסף י' בודנר נ"י
לע"ר אמו, מרת דינה ע"ה בת ר' מנחם אריה ז"ל, נלב"ע י"ד בסיון תש"ט
ולע"ר סבו, ר' מנחם אריה ב"ר אלימלך הי"ד, נלב"ע על קידוש ה' כ"ח בסיון תשי"ג
תנצב"ה

חבי המערכת: הרב אברהם פוס, משה חזן, נפתלי יערי, יהודה מליק
העריכה בסיוע אברכי כולל י"ד ברודמן' ללימודי הראיה ודיינות, בית שפירא, רחובות
טלפון: 08-9412048
אתרנו באינטרנט: www.pirsuma.com/siach
הדפסה: דפוס ש.הר. רחובות ט. 08-9475106

טיפול חריג בתופעה חריגה

בתחילת הפרשה, דנים בעניינים הקשורים לקדושת המכה. אחד הדברים החמורים בהקשר לזה הוא, אשה "סוטה", בוגדת. בדיני העדות נוקרא (יח) עוקשים במוות חד-המגנדיים. אבל מה עושים במקרה של ספק, שאין ידיעה חד-משמעית מה קרה? על פי דין, אם בעל חושד באשרת ומונה למסורות ה"מטפלות" בזה, אשתו נאסרת עליו, עד שהחשד מוסר. יש לזכור, שבוטחה של האשה לסרב לסקס משפיל זה, ואז היא מנושט ומאבדת כתובתה. הבעל יכול לסרב, וגם אז הוא חייב לגרשה. אם שניהם מסכימים, הם עוברים את התהליך, המבוסס על נס גלוי. אין עוד מקרה הלכתי נוסף בתורה, המוכרע על ידי מעורבות אלוותית, שבה מוכן ששמו המפורש יימחה במים, ולא אומרים "לא בשמים היא".

האם שיטת גילוי הסוטה כתוב בתורה, תהיה גם בימי המשטלה, כשכית המוסד ייבנה, או ששמו יחליט, שדי ב"מכות אמת" מודרנית! התשובה ברורה: לא יסתפקו במכשיר המודרני, כי המים המארים הבודקים, הם גם מנושטים, אם יתברר שהאשה אכן חטאה. או אם לא, המים, ככתוב בתורה שבעל פה, מראים אותה. סגולות כאלו עוד לא הומצאו בימינו... ועוד סיבה למה כדאי לחוש ימינו כקדם: כי "פטנט" זה פעל בתקופה, שתופעת כאלו היו חריגות ומחנה ישראל היה קדוש. אבל משרבו הנואפים בימי בית שני, הפסיק רבי יוחנן את מבחן המים. על פי התורה שבעל פה, היו גם "מטפלות" ויומתי "במכשיר" אם גם בעל האשה נאף, אז המים לא יפעלו, אף אם האשה חטאה (מי אמר שאין

שוויון). ואם עסקינן בשוויון, כדאי לדעת, שכל מה שקורה לאשה שבאמת בגדה, קורה גם לקביל גם לגבר עמו בנדה: ואם מסתבר שלא הייתה בגידה, האם גם האישה מתגנדה? סביר שלא, כי האשה, כאמור, מתברכת בעניינים הקשורים ללידה, כגון: אם הייתה עקרה, היא תתרמא. ויש לכך ביסוס במסוק (פרק ה, ח). ואם לא נטמאה... ונקטה, **ונועה וצד**. שתי המילים האחרונות מיותרות, לכאורה, כי די לומר, שהיא יצאה "נקייה" בדין. הייתור בא ללמד כ"ל אבל לחשוך בבגידה - לא שייכים עניינים אלו (אלא אם כן, היה הוא עקר וגם יירפא...).

ולמה שרשייה מוגנה כזו תטופל דווקא במקדש? מסביר **הרב שלמה אבינר ב"טל הרמון**, שפגיעה בשלום-בית, בהרת המשפחה, עקב חשדות כאלה, מהווים פגיעה בקודש, לא פחות מפגיעה בעניינים שבין אדם למקום. לכן, כדי לתקן מנחם, צריך לעשות את הטקס במקום הפגיעה: "מן המקום המקודש ביותר, בא הטיפול הבא להעמיד איתן את המשפחה בישראל, שכן היא (המשפחה) הבסיס שעליו משתתפת החברה כולה". הלואי שנזכה לשוב לרמת הקדושה כקדם, ונוכל לומר על מרשיות כאלה "ודוש, וקבל שכר".

מנחם אדלשטיין

שיח הרמב"ן

במלאות ימי נזירותו

נזיר שנטמא, צריך להביא כפרה על חטאו. **רבי משה בן נתן** מקשה, מדוע נזיר שלא נטמא ומלאו לו ימי נזרו - צריך להביא קרבן, הרי אם הנזירות היא חטא, היה צריך הנזיר בתחילת ימי נזירותו להביא קרבן?

"וטעם הטאת שיקריב הנזיר 'ביום קולאת ימי נזרו' (ו, יג), לא נתפרש". תירוץ, שהרי בימי נזירותו הוא קדוש ופרוש לעבודת ה', וענה במלאות ימי נזירותו הוא מבטל את קדושתו ומעלתו ובוה חטאו וקרבתו. "ועל דרך הפשט, כי האישה הזה חוטא נפשו בקולאת הנזירות, כי הוא עתה נזיר מקדושתו ועבודת השם, וראוי היה לו שייזיר לעולם ועימד כל ימיו נזיר וקדוש לאלקיו, לענין שאמר (עמס ב, יא): 'אקיים מבניכם לגביאם ומבחרים בנייכם'. היקנה אותו הכתוב לגביא, וכדכתיב (לעיל פסוק ח): 'כל ימי נזיר, קדוש הוא לה', הנה הוא צריך כפרה בשבוע להטקא תנאות העולם" **רמב"ן**, במדבר ו, יד, ד"ה וטעם הטאת). עוד מוסיף **הרמב"ן**, כי בעת שהאדם נודר על עצמו נזירות, כאילו הוא נדר להביא מתקיימת, לפי שהם חלק מחיוב הנזירות. "יתכן שיאמר, 'זאת תורת הנזיר' - שידור את קרבנו

על נזרו, כלומר, שלא יפגש דבר בקרבן רק ידור. 'אביא קרבן על נזיר', או שיאמר בסתם 'הריני נזיר', כי כיון שנדר בניזיר - נדרו הוא בקרבן הנזיר" (**רמב"ן** **מגדב** ו, כא, ד"ה זאת תורת הנזיר).

באם הנזיר עשיר הוא, ראוי שיוסיף וירבה בקרבנותיו. ברם, אין הכוונה שהעני לא חייב לקיים נדרו, כי כל אשר ידור איש - חייב לשלם, בין עני ובין עשיר. "וחזר ואמר, 'מלבד אשר תשיג ידו', שאם היה עשיר - ירבה בקרבנו. וכפי נדרו אשר ידור בקרבנות, בין עשיר בין עני, כן יעשה על תורת נזרו, לרבות ולא למעט. והוכיח זה ללמד, שאם היה עשיר ורצה להרבות קרבנות, או שנדר בתהלה: 'הריני נזיר ואקריב אלקי עולות ושלמים', שיביא את כולו ביום קולאת ולא ישתה יין עד הקריבו את כולם, כי הכל תורת נזרו. ויתכן, 'מלבד אשר תשיג ידו' שיעשה 'כפי נדרו אשר ידור', והוכיח זה כי דרך הקעשר לידור כן" **רמב"ן**, ד"ה שם.

על פי הרמב"ן, דרכו של העשיר להרבות בקרבנותיו. על כן, בשעה שנדר נזירותו - נדר להביא קרבנות נדבה, ואפילו אם לא נדר כן בשעה שנדר נזירותו, יוסיף וירבה קרבנות במלאות ימי נזירותו. ברם, דרכו של העני שלא לנדר קרבנות, אבל אם אכן נדר העני בשעת נזירותו להביא קרבנות, חייב הוא לקיים נדרו. קרבנות אלו אין דינם כשלמי נדבה, דינם כשלמי נזיר וטעונים לחם ותנופה וזרוע פקשה ונאכלים ליום לילה, כי תורת נזירות עליהם.

הרב אבי שיש

"חנוך לנער"

הייתה דג'ס, אמרו נשיאים. מה עלינו לעשות! הביאו את אבני השהם ונו', לכן התנדבו בחוכמת המובח תחלה". משמע, שקרבן הנשיאים מהווה מצין כפרה על בגרות הלב. שהרי בכיכול אמרו הנשיאים, וביאו תחילה כל פשוטי העם את נדבתם, לבטח יחסר הרבה, כי הרי מה הם כבר יכולים להביאו לאחר מכן, נשלם! אנו העשירים את שיחסר.

קרבן הנשיאים אף חייב ציווי מיוחד של ה' (ו, ה). "קח קאקס", שהרי בתוך קרבן הנשיאים יש גם קרבן שלמים, אחד מהנשיאים לפחות, הקריב את קרבנו בשבת והרי שלמים (שאינם קרבן חובה) - אינם קריבים בשבת. זאת ועוד, אם נבדוק את מפקד בני ישראל בתחילת ספר במדבר, נמצא הברדים משמעותיים בגודל הכספים: שבת יהודה שהוא הגדול ביותר, מונה שבעים וארבעה אלקי ושש מאות, ואילו מטה בנימין, מונה רק שלושים וחמישה אלקי וארבע מאות. סביר להניח, שראש השבט רצה לשתף את כל בני השבט באכילת הקרבנות (המוותרים באכילה), ואז היה צריך שבת יהודה להביא קרבנות רבים יותר מאשר שבת בנימין.

באם התורה ללמנו, מידת ענווה. אין חשיבות לגודל השבט. בעבודת ה', קטן וגדול שווים הם. דווקא כיוון שקרבנות הנשיאים באו בגלל נבחות הלב, בתרומת המשכן - צריך להציג כאן מידת צניעות, אחריות ושוויון. לפיכך, אין הקב"ה מקפח שכן קרייה ומפרט בדקדקנות קרבנו של כל שבת ושבת.

נפתלי יערי

אין הקב"ה מקפח שכן קרייה

"ויהי המקריב ביום הראשון את קרבנו, נחשוך בן עמינדב למטה יהודה. וקרבנו קצרת קפח אמת, שלשים ומאה משקלה, מונק אקד קפח שבעים שקל שקל הקפח, שניהם מלאים סלת בלוילה בשמן למנחה. קח אמת, עשנה זקח מלקח קטרך. פר אקד בן קצר אול אקד, קבש אקד בן עשנה לעקח. שיער עזים אקד לקטאת. ולקח הקלמים קצר ענים. אילם חמשה עתודים חפשיה, קבשים בני ענה חמשה, זה קרבנו נחשוך בן עמינדב" (ו, יב - יז).

שתיים עשרה פעמים, חזרת התורה על אותם פסוקים, כמעט ככתבם וכלשונם, לרבות נגינתם, כאשר השינויים העיקריים בין קבוצת פסוקים אחת לרעותה הם, קם המקריב, שבטו והוינו של הקריב. על חזרה זו יכול להאמר מאמר הח"ל המובא על ידי רש"י בעניין אליעזר - עבד אברהם (בראשית כד, מב). "אמר רבי אחא: יפה שיתחן של עבדי אבות לפני המקום שורתן של בנים, שהרי פרשה של אליעזר כפולה בתורה, והרבה מנול תורה לא נתנו אלא ברמיזה". אם הקרבנות והזים לכל שבת ושבת, מה טעם חזרו במפורט על קרבנו של כל שבט וזי מה הייתה התורה חתומה, אילו היה נכתב קרבנו של נחשוך בן עמינדב - המקריב הראשון, ולאחר מכן היה נאמר כזאת עשו כל הנשיאים? ואם רוצים לפרט, ויפרטו רק השמות!

רש"י (שמות לה, כז) מסיב את קרבנות של הנשיאים: "אמר רבי נתן: מה ראו נשיאים להתנדב בחוכמת המובח בתחלה, ובמלאכת המשכן לא התנדבו בתחלה? אלא, כך אמרו נשיאים: יתנדבו עבור מה שמתנדבין, ומה שמחסיירים אנו משלימים אותו. כיון שהשלימו עבור את הכל, שנאמר (שמות לו, ז): 'והמלאכה

הדלקת נרות (ג) סובר, שהאשה אינה מקבלת שבת בברכה ועל כן מותר לה להדליק את הנר (אמנם, ראה ב"אר לנזיר" ח"ב, פ"ח, אות ג).

אשת המרישה טענה, שגם נשות ואשכנז הנהוגות בשבת להדליק ואחר כך לברך, **ביום טוב** - ירכבו ואחר כך ידליקו, וטעמה הוא: שהרי ביום טוב (בנוגד לשבת), מותר להעביר אש - מאש קיימת, ועל כן אף שמקבלת יום טוב בברכה, מכל מקום, מותר לה להדליק את הנר. ואדרבה, עדיף לעשות כן, משום שכן הברכה מתקיימת "עובר לעשייתך", היינו, לפני המצוה כשאר ברכות המצוות.

"המנן אברהם" (שם, סקי"ב) כתב, שאין לנהוג כאשת המרישה, משום שאין חילוק הכמים בין שבת ליום טוב. אך, נדילו המוסקים הסכימו עימה וביאר, שבמקרה זה לא שייך לומר שחכמים לא חילקו, וכן פסק ה"משנה ברורה" (שם, סקי"ז).

על כן, רוב נשות ואשכנז נוהגות לברך ואחר כך להדליק. אך עליון להקפיד "נעטע נביאל" - יום טוב ב', פט"ז, טו - טז) להעביר את הנמרור לפני הברכה, שהרי גם ביום טוב אסור להעביר את חדשה, משום איסור מוליד או משום הפסק בין הברכה להדלקה.

כמו כן, עליון להקפיד שלא לכבות את הנמרור אלא שיכבה מאליו.

הרב אריה ויזל

פינת ההלכה

הדלקת נרות יום טוב (ב)

הפעם נביא את הטעות הראשונה (הקדמת בנו של המרישה, ל"טור" - יורה דעה) שמעוררת אשת המרישה" הצדקת, כנגד מנהג נשות ישראל בזמנה.

ביחס להדלקת נרות בליל שבת, כתב **הרמ"א** (סימן רסג, ה): "יש מי שאומר, שמברך קודם ההדלקה. ויש מי שאומר, שמברך אחר ההדלקה, וכדי שיהא עובר לעשייתו - לא יהנה ממנה עד לאחר הברכה, ומשימין הדין לפני הנר אחר הדלקה ומברכין, ואחר כך מסלקין הדין וזה מקרי עובר לעשייה, וכן המנהג".

הרמ"א כתב, שהמנהג לברך לאחר ההדלקה, והטעם לכך הוא: שאם תברך ואחר כך תדליק, הרי האשה מקבלת שבת בעת הברכה ולא תוכל להדליק את הנר. על כן, עליה להדליק ורק אחר כך לברך, כדי אכן נוהגות נשות אשכנז. מאידך, רבות קנושת **ספרד** נוהגות לברך ואחר כך להדליק, משום ש"השולחן ערוך" ("חזון עובדיה" - שבת, א,